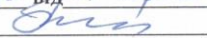

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

Розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Протокол № 15 від 09 березня 2023 року
Завідувач кафедри Кузнєцова Н. В.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культура спілкування

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

П.І.Б. викладача	Ришак Наталія Іванівна
Науковий ступінь, вчене звання, посада	Кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Контактні дані викладача	E-mail: ryshchak.nataliia@ukr.net т. моб. 066-792-18-24
Консультації	Середа – 14.00-16.00

2023 – 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів –4 годин –120 змстових модулів –4	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>011 Освітні, педагогічні науки</u> (код і назва) Рівень вищої освіти: <u>другий (магістерський)</u>	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
			1-й
		Семестр	
			2-й
		Лекції	
			6 год.
		Практичні	
			4 год.
		Самостійна робота	
			110 год.
Форма підсумкового контролю: <u>залік</u>			

2. Анотація до курсу

Культура спілкування – складне інтегральне поняття, що визначає якість та ступінь досконалості спілкування. Культура спілкування є невід’ємною частиною культури особистості, характеризує ціннісні орієнтації та нормативні парадигми спілкування, зміст та сутність морально-психологічних якостей суб’єктів спілкування, способи, засоби, правила, форми спілкування. Суттю культури спілкування є система внутрішніх ресурсів, які необхідні для створення ефективної комунікації у певному колі ситуацій міжособистісної взаємодії.

Важливість англійської мови для доступу та розширення освітніх і професійних можливостей людини визнається Україною і відображена в ряді національних стратегій та ініціатив, де володіння англійською мовою є центральним. Володіння англійською мовою також забезпечує конкурентоспроможність українських вчених і випускників на національному та міжнародному рівнях.

Дисципліна «Культура спілкування» спрямована на формування у майбутні фахівців знань, вмінь і навичок культури спілкування, тому числі англійською мовою.

3. Технологічна карта дисципліни

Тема	Зміст	Завдання	Контроль
Змістовий модуль 1 «Теоретичні засади культури спілкування»			
Тема 1. Спілкування як основа людської життє-діяльності	Специфіка людського спілкування. Теорії передавання інформації. Комуникативна, перцептивна, інтерактивний аспекти спілкування. Поняття «спілкування» та «культура спілкування». Soft Skills (м'які навички) особистості. Спілкування як двосторонній процес. Види комунікації. Основні функції спілкування. Важливі принципи ефективного спілкування. Етика та етикет спілкування.	перегляд відео, пошуково-дослідні завдання	опитування тестування
Тема 2. Механізми міжособистісного сприйняття	Сприйняття людьми один одного. Причини, що призводять до спотворення інформації у процесі сприйняття. Особливості самосприйняття. Прийняття іншої людини. Соціальні стереотипи. Маніпулювання соціальними стереотипами. Виклики міжкультурної комунікації. Асертивність у спілкуванні.	творчо-пошукові завдання	опитування тестування
Змістовий модуль 2. Вербальне та невербальне спілкування			
Тема 3. Вербальне спілкування	Вербальний і невербальний рівень комуникативної складової компетентності у спілкуванні. Спілкування як двосторонній процес. Види комунікації. Основні функції спілкування. Важливі принципи ефективного вербального спілкування..	пошуково-творчі завдання	опитування
Тема 4. Невербальне спілкування	Складники невербального спілкування. Універсальні вирази обличчя. Особливості жестів, міміки, пантоміміки, що	перегляд та опрацюван ня відео,	опитування, тестування

	складають оптико-кінетичну системи. Постава. Тон. Артефакти. Полісемічні жести як причина комунікативного дисонансу. Специфіка паралінгвістичної та екстралінгвістичної знакової системи. Засоби візуального спілкування. Проксеміка як засіб невербального спілкування. Проблема просторових потреб людини у концепції Е. Холла. Територіальні зони при спілкуванні. Порівняльний аналіз невербальних засобів спілкування в різних культурах. Універсальні знаки невербальної поведінки.	аналітичні, пошуково-творчі завдання	
Тема 5 Культура слухання.	Уміння слухання як важлива складова вербальної комунікації. Слухання як специфічна діяльність. Види слухання. Нереклексивне і рефлексивне слухання. Ознаки, прийоми та правила активного слухання. характеристика видів реакції реципієнта під час слухання: з'ясування, перефразування, відбиття почуттів, резюмування.	перегляд та опрацювання відео, творчо-пошукові завдання	опитування тестування
Змістовий модуль 3. Роль емоцій та почуттів у спілкуванні			
Тема 6. Емоційний інтелект.	Поняття «емоційний інтелект». Історія дослідження емоційного інтелекту. Емоції як ресурс та як інструмент. Емоційно-компетентна людина. Складові емоційного інтелекту. Усвідомлення та керування емоціями. Вплив емоційного інтелекту на різні сфери життєдіяльності. Емоційне вигорання. Розвиток емоційного інтелекту. Емпатія. Порівняння EQ та IQ. Емоційна та інтелектуальна саморегуляція.	Перегляд та опрацювання відео, аналітичні пошукові завдання	опитування тестування

Тема 7. Негативні емоції та конфліктні ситуації у спілкуванні..	Передумови виникнення конфліктів у процесі спілкування. Типологія конфліктів. Стратегія поведінки в конфліктній ситуації та виходу з неї. Управління конфліктом. Керований конфлікт: типи, структура, стадії протікання.	творчо-пошукові завдання	опитування тестування

За кожною темою від здобувачів освіти вимагається:

- ведення словника,
- вивчення необхідного лексичного матеріалу.

4. Політика курсу

Викладання дисципліни «Культура спілкування» відбувається за європейськими стандартами із застосуванням комунікативного підходу.

Під час самостійної роботи від здобувачів вищої освіти вимагається ведення словника, опрацювання та вивчення лексичного матеріалу за темами програми дисципліни. Пропонуються автентичні відеоматеріали, тексти для читання та завдання до них.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти спрямована на також вдосконалення англійської компетентності та компетентностей, необхідних для ефективного спілкування.

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись принципів академічної доброчесності, не допускати академічного плагіату під час виконання самостійної роботи, письмових робіт, виконувати всі завдання вчасно.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

5.1. Загальні критерії оцінювання

Бали			Критерії оцінювання навчальних досягнень	
За національною шкалою	Шкала ЄКТС		Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач вищої освіти			
незадовільно	1	F		
...	...	...		
відмінно	100	A		
відмінно	90	A	Здобувач вищої освіти -має системні, бездоганні знання матеріалу в потрібному обсязі,	Здобувач вищої освіти чітко, детально, стилістично і граматично правильно висловлює свою думку з певного питання, наводячи різноманітні аргументи за і
	...			
	100			

			- знає граматичні, лексичні та стилістичні особливості спілкування; - засвоїв взаємозв'язок основних понять.	проти; демонструє: -здатність до розкриття теми іноземною мовою; здатність до реалізації комунікативних навичок, може грамотно і когерентно презентувати досить великі за обсягом усні повідомлення; -здатність використання необхідної лексики, термінології та граматичних структур відповідно до комунікативного наміру; -здатність до правильної вимови, інтонації, темпу мовлення; -читає і розуміє автентичні тексти тематики, визначеної програмою, середнього рівня складності з підручників та посібників, спеціалізованих та популярних періодичних видань, Інтернет джерел; -виокремлює потрібну інформації, що сприймається з навчальних аудіо- чи відеозаписів і успішно виконує завдання на розуміння прослуханого; -володіє уміннями написання есе з високим ступенем граматичної та стилістичної коректності.
добре	75 ... 89	С ... В	Здобувач вищої освіти добре володіє вивченим матеріалом; -має систематичні знання із дисципліни вище середнього рівня, - володіє термінологією,	Здобувач вищої освіти -вміє розкрити теми іноземною мовою; -має здатність до реалізації комунікативних навичок; -вміє використовувати лексику та термінологію відповідно до комунікативного наміру; -має сформовані типові навички, але не завжди

			передбаченою програмою дисципліни.	правильно вживає граматичні структури, темп мовлення та інтонація не в повній мірі відповідають вимогам; -читає і розуміє автентичні тексти тематики, визначеної програмою, середнього рівня складності з підручників та посібників, спеціалізованих та популярних періодичних видань, Інтернет джерел; -виокремлює потрібну інформацію що сприймається з навчальних аудіо- чи відеозаписів, проте не завжди успішно виконує завдання на розуміння прослуханого; -володіє уміннями написання есе з достатньо хорошим ступенем граматичної та стилістичної коректності.
задо вільно	60 ... 74	E ... D	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, поверхнево користується термінологією; -розуміє основні положення навчального матеріалу, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої діяльності.	Відповідь здобувача вищої освіти може бути правильною, проте недостатньо осмисленою, самостійно відтворює більшу частину матеріалу; - може розкрити тему, але демонструє не досить багатий словниковий запас; -виникають значні труднощі у розумінні автентичних текстів; -частково виокремлює потрібну інформації, що сприймається з навчальних аудіо- чи відеозаписів, але в більшості випадків не може успішно виконати завдання на розуміння прослуханого; -володіє знаннями, щодо структури написання есе, але виконує завдання з задовільним ступенем граматичної та стилістичної коректності; -у цілому вміє застосовувати

				знання під час виконання практичних завдань на середньому рівні, користуватися додатковими джерелами.
незадові льно	35 ... 59	F X	Здобувач вищої освіти відтворює основний програмний матеріал поверхово, фрагментарно; -допускає грубі помилки та має серйозні прогалини у знаннях; - не володіє термінологією, передбаченою програмою дисципліни; - постійно потребує допомоги викладача.	Здобувач вищої освіти намагається спілкуватися на рівні побутових знань і навичок; -під час читання та аудіювання в основному розуміє окремі слова та фрази; -демонструє незадовільний рівень володіння навичками письма відповідно до вимог програми; -більшість лексико-граматичних завдань не відповідає вимогам, є помилковими.
незадові льно	1 ... 34	F	Здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом.	Здобувач вищої освіти - мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; -не завжди може самостійно знайти в підручнику відповідь; -зовсім не вирішує граматичні завдання або виконує їх неправильно; -припускає принципові помилки у більшості передбачених програмою завданнях.

5.2. Критерії оцінювання поточного контролю (за різними видами роботи)

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичне заняття	9-10	Здобувач вищої освіти активно бере участь у занятті, впевнено, стилістично і граматично правильно висловлює свою думку з певного питання, може розкрити тему іноземною мовою, наводячи доцільні приклади. Виконує завдання з творчим підходом.

	5-8	Здобувач вищої освіти не виявляє активність. Може розкрити теми іноземною мовою, використовує необхідну лексику та термінологію частково відповідно до комунікативного наміру; має сформовані типові навички, але не завжди правильно вживає граматичні структури, темп мовлення та інтонація не в повній мірі відповідають вимогам. Іноді потребує допомоги викладача.
	1-4	Здобувач освіти лише спостерігає за заняттям, не використовує фахову лексику та термінологію відповідно до комунікативного наміру; більшість лексико-граматичних завдань не відповідає вимогам, є помилковими.
	0	Відсутній на занятті
Самостійна робота (письмові завдання)	9-10	Виконано письмові вправи та завдання, що відображають лексичний матеріал до зазначених тем і при цьому правильно вживаються різноманітні граматичні конструкції, досить складні мовні і граматичні структури; логічно і зв'язно анотує, реферує та резюмує прочитаний текст.
	4-8	Письмові вправи та завдання виконано з використанням лексичного матеріалу на неналежному рівні, допущено граматичні помилки. Вимоги до письмових завдань дотримані не в повному обсязі.
	1-3	Завдання виконано частково, формально, є суттєві помилки. Не витримані вимоги до письмових завдань.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням принципів академічної доброчесності.
Самостійна робота (творчі/пошуково-дослідницькі завдання)	9-10	Виконане завдання відповідає предмету навчальної дисципліни, характеризується самостійністю, оригінальністю, демонструє інноваційне мислення здобувача вищої освіти, відповідає сучасним вимогам до управлінської освітянської практики,
	4-8	Завдання відповідає предмету навчальної дисципліни, але не характеризується оригінальністю, має переважно описовий характер.
	1-3	Завдання виконано поверхово, не розкриває ключову практичну проблему.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням принципів академічної доброчесності.

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та/або періодичний контроль										Підсумковий контроль	Загальна підсумкова оцінка (сума балів)
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4		T5		T6		T7	0	100
С.р.	С.р.	С.р.	С.р.	Пр	С.р.	Пр.	С.р.	Пр.	С.р.		
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10		

7. Рекомендована література

Основна

1. D'Arcy, L. Intercultural Communication in Foreign Language Learning and Retention in Online Learning. Valencia, 2016. 296 p.
2. Goleman, D. Emotional Intelligence. Why it can matter more than IQ. Kindle Edition. Bantam. 2012. 384 p.
3. Piz, B. The Definitive Book of Body Language: The Hidden Meaning Behind People's Gestures and Expressions. Bantan, 2006. 400 p.
4. Sathya Kumar, J.; Iyer, Vidya Rajaram, Charts. Emotional Intelligence and Quality of Work-Life among Employees in the Educational Institutions. SIES Journal of Management . Sep2012, Vol. 8 Issue 2, p21-26.
5. Vederber K.S., Verderber R. F., Sellnow D.D. Communicate! Fifteenth edition. Cengage Learning. Boston, Massachusetts, 2017. 452 p.

Додаткова

1. Василюшина Н.М., Скирда Т.С. Переклад як міжкультурна комунікація: англійська ↔ українська мови. Практикум для студентів денної форми навчання галузі знань 0302 «Міжнародні відносини» К.: PRINT LINE, 2020. 176 с.
2. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація : навч. посіб. К. : ВЦ «Академія», 2012. 288 с.
3. Дука М. Типологія невербальних засобів комунікації для формування лінгвосціологічної компетентності у процесі англійського читання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал*. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка. 2016. №4(58). С. 243 – 252. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2016_4_35
<http://repository.sspu.sumy.ua/handle/123456789/1064>.
4. Комунікативні стратегії : підручник / Левицький А. Е., Набережнева Т. Є. , Поворознюк Р. В. та ін. : за ред. А. Е. Левицького. К. : Видавничо- поліграфічний центр «Київський університет», 2013. 559 с.

5. Рищак Н.І. Культура спілкування як складова культури людини *Теорія та практика управління педагогічним процесом*: Матеріали міжнародної науково-методичної конф. 21-23 травня. Одеса: СПД Почепкин, 2015. С. 83 – 86.